

KURYER WILENSKI.

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. ПЯТНИЦА, 21-го Марта. — 1847 — Wilno. PIĄTEK, 21-go Marca.

ВНУТРЕННЯЯ ИЗВѢСТІЯ.

Санктпетербургъ, 15-го Марта.

Высочайшею Грамотою, 23-го Февраля, Всемилостивѣйше пожалованъ Кавалеромъ ордена Св. Владимира 2-й степени, Дербентскій Военный Губернаторъ, Командующій войсками въ Южномъ Дагестанѣ и въ Уьдахъ Кубинскомъ и Дербентскомъ, Генерал-Лейтенантъ Князь *Аргутинскій-Долгорукий*.

— Сенаторъ, Тайный Совѣтникъ *Жихаревъ*, Всемилостивѣйше уволенъ отъ должности Члена Комитета Государственнаго Коннозаводства, съ оставленіемъ въ званіи Сенатора и съ назначеніемъ присутствовать въ Московскихъ Департаментахъ Правительствующаго Сената.

— Оберъ-Прокурора 7-го Департамента Правительствующаго Сената, Дѣйствительнаго Статскаго Совѣтника *Дмитріева*, Высочайше повелѣно уволить отъ службы.

Въ Высочайшемъ Указѣ, данномъ Правительствующему Сенату, Января 15-го дня, изображено: „По представленію Его Императорскаго Высочества Герцога Лейхтенбергскаго и главнаго мѣстнаго начальства, признавъ за благо, въ видахъ содѣйствія частнымъ горнымъ заводамъ Хребта Уральскаго къ выгоднѣйшему сбыту ихъ произведеній и для облегченія денежныхъ оборотовъ Ирбитской ярмарки, открыть въ Екатеринбургѣ Контору Государственнаго Коммерческаго Банка, съ временнымъ отдѣленіемъ оной въ городъ Ирбитъ и утвердивъ, въ слѣдствіе того, составленные Министромъ Финансовъ и въ Государственномъ Совѣтѣ разсмотрѣнные учрежденія, и штатъ означенной Конторы и ея отдѣленія, — Повелѣваемъ Правительствующему Сенату къ приведенію оныхъ въ дѣйствіе сдѣлать надлежащее распоряженіе.“

— Г. Товарищъ Министра Государственныхъ Имуществъ сообщилъ Г. Министру Юстиціи, что Высочайше утвержденнымъ 23-го Апрѣля 1845 г. Мнѣніемъ Государственнаго Совѣта положительно объяснено, что имѣнія, признаваемые выморочными, должны, до истеченія установленнаго для явки наследниковъ десятилѣтняго срока, состоять въ опекуномъ управленіи. Находя необходимымъ, для наблюденія за совершеннымъ поступленіемъ таковыхъ имѣній въ казну, имѣть свѣдѣніе о всѣхъ сихъ имѣніяхъ по губерніямъ, съ означеніемъ состава оныхъ и времени окончанія десятилѣтняго срока, Тайный Совѣтникъ Гамалѣя проситъ предписать кому слѣдуетъ, доставить полныя по

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

St. Petersburg, 15-go Marca.

Przez Najwyższy Dyplom, 23-go Lutego, Najłaskawiej mianowany Kawalerem Orderu Św. Włodzimierze 2-jej klasy, Derbeński Wojenny Gubernator, Dowodzący Wojskami w Południowym Dagestanie i w Powiatach Kubińskim i Derbeńskim, Jenerał-Porucznik *Książę Argutiński-Dolgoruki*.

— Senator, Radzca Tajny *Życharew*, Najłaskawiej uwolniony od obowiązku Członka Komitetu Krajowego Stadnictwa, z pozostaniem w godności Senatora, z przeznaczeniem do zasiadania w Moskiewskich Departamentach Rządzącego Senatu.

— Ober-Prokurora 7-go Departamentu Rządzącego Senatu, Rzeczywistego Radzcę Stanu *Dmitryewa*, Najwyżej rozkazano uwolnić ze służby.

W Najwyższym Ukazie, wydanym do Rządzącego Senatu, dnia 15-go Stycznia, wyrażono: „Na przedstawienie Jego CESARSKIEJ WYSOKOŚCI Księcia Leuchtenbergskiego i głównej zwierzchności miejscowej, uznawszy pożytecznym, w widokach wspomżenia prywatnych zakładów górniczych pasma Uralskiego, pod względem korzystniejszego zbywania ich produktów, i dla ułatwienia obrotów pieniężnych na jarmarku Irbitkim, otworzyć w Jekateryburgu Kantor Banku Handlowego Państwa, z czasowym jego wydziałem w mieście Irbitcie, i utwierdziwszy, w skutku tego, ułożone przez Ministra Skarbu i roztrząsione w Radzie Państwa urządzenia i etat wspomnionego Kantoru i jego wydziału. — Rozkazujemy Rządzącemu Senatowi, dla wprowadzenia takowych w wykonanie, wydać stosowne rozporządzenie.“

— P. Towarzysz Ministra Dóbr Państwa zawiadomił P. Ministra Sprawiedliwości, że Najwyżej zatwierdzoną 23 Kwietniu 1845 r. Uchwałą Rady Państwa stanowczo objaśniono, że dobra, uznane za niemające dziedziców, powinny, nim uplynie przepisany dla stawienia się dziedziców termin dziesięcioletni, zostawać pod zarządem opieki. Znajdując rzeczą niezbędną, dla czuwania, aby takowe dobra konieczne przechodziły do skarbu, mieć wiadomość o wszystkich tego rodzaju dobrach w guberniach, z oznaczeniem ich składu, jako też czasu kiedy się kończy ich termin dziesięcioletni, Radzca Tajny Hamalaj prosi o zalecenie komu to należy, aby podano dokładne w tym przedmiocie wiadomości do Ministerjum Dóbr Pań-

сему предмету свѣдѣнія въ Министерство Государственныхъ Имуществъ, и сдѣлать распоряженія, чтобы и на будущее время мѣстныя Палаты Государственныхъ Имуществъ получали своевременно свѣдѣнія о всѣхъ окончательныхъ рѣшеніяхъ судебныхъ мѣстъ, по которымъ какое либо имѣніе признано будетъ выморочнымъ. По порученію Г. Министра Юстиціи, Г. Оберъ-Прокуроръ, Дѣйствительный Статскій Советникъ Данзасъ, предложилъ о семъ Правительствующему Сенату на завѣдующее распоряженіе.

14-го сего Февраля, въ здѣшнемъ Второмъ Военно-Сухопутномъ Госпиталѣ произведена безъ боли операція отнятія женской правой груди, при помощи вдыханія воздуха, насыщеннаго парами эфира. Операцію совершилъ великій знатокъ своего дѣла, Профессоръ Императорской Медико-Хирургической Академіи, Н. И. Пироговъ. Приборъ, употребленный для вдыханія паровъ эфира, сдѣлалъ инструментальный мастеръ Рооха, по медали Шаріера. Операція увѣнчалась полнымъ успѣхомъ. Больная не чувствовала ни какой боли, и пришедши въ себя, не хотѣла вѣрить, что ей отняли грудь. 16-го Февраля, Г. Пироговъ сдѣлалъ двѣ операціи, по новому способу, въ Обуховской Больницѣ, а 5-го сего Марта, въ той же Больницѣ произвелъ операцію, надъ 10-тилѣтнимъ мальчикомъ, безъ всякаго со стороны больного ощущенія, и вынулъ камень съ маленькое куриное яйцо, въсомъ въ 5½ драхмъ. Пришедши въ себя, больной не зналъ ничего объ операціи, во время производства которой ему представлялось, что будто бы онъ гулялъ среди тысячи различныхъ цвѣтовъ.

Извѣстія съ Кавказа.

Тифлисъ, 31 Января 1847 года.

Въ началѣ зимы, истребленіе Адигскихъ хуторовъ доказало непокорнымъ Чеченцамъ, что Шалиль и его Наибы не могутъ защитить ихъ отъ заслуженнаго наказанія. Нынѣ испытали это и Галашевцы, враждебные сосѣди Владикавказскаго Округа.

Генералъ-Маіоръ Нестеровъ, выступивъ 8-го Января изъ Владикавказа, съ 6-ю баталіонами, 8-ю орудіями, 5-ю сотнями казаковъ и до 1,500 человекъ конной и пѣшей милиціи, направился въ землю Галашевцевъ, чрезъ Кончинское Ущелье, и расположился лагеремъ близъ впаденія рѣки Алгусъ-Али въ Ассу. Здѣсь оставался отрядъ съ 8-го по 20-е Января, производя рубку лѣса въ Кончинскомъ Ущельѣ и по лѣвому берегу Ассы и устранивая дорогу въ Галашевскомъ Ущельѣ, при частыхъ и всегда успѣшныхъ для насъ стычкахъ съ неприятелемъ. Жители ауловъ между Ассою и Сунжею принуждены были оставить свои дома и со всѣмъ своимъ имуществомъ перейти на правый берегъ Ассы въ ущелье рѣки Пфуты, въ мѣста, которыя они считали для насъ недоступными. Генералъ-Маіоръ Нестеровъ рѣшилъ преслѣдовать ихъ тамъ, съ тѣмъ, чтобы истребить всѣ ихъ запасы сѣна и хлѣба, и заставить Галашевцевъ удалиться отъ нашихъ предѣловъ въ глубинную гору.

Съ этою цѣлью отираялъ онъ 18-го числа Полковника Барона Вревскаго 2-го, съ двумя съ половиною баталіонами, всѣми казаками, двумя горными орудіями и конною милиціею, чрезъ Ассу къ рѣкѣ Пфутѣ. Движеніе совершено внезапно и успѣшно. Кавалерія, подъ начальствомъ Подполковниковъ князя Эрстова и Слѣпцова, поддержанная во время пѣхотою, мгновенно окружила непокорные аулы и, не смотря на сопротивленіе неприятеля, пытавшагося нѣсколько разъ атаковать наши цѣпи, истребила одиннадцать селеній со всѣми запасами хлѣба и сѣна. Извѣстный Кабардинскій Абрекъ Магомедъ Анзоровъ поспѣшилъ съ своею партіею на лѣсистый хребетъ между Асою и Пфутею, куда собрались вскорѣ жители всѣхъ окрестныхъ ауловъ. Они надѣялись преслѣдовать съ пользою колонну нашу при ея отступленіи, но Полковникъ Баронъ Вревскій 2-й, прежде чѣмъ предпринять обратное движеніе въ лагерь, повелъ общую атаку на неприятельскія толпы. Устрашенные этимъ дружнымъ и неожиданнымъ натискомъ, горцы бѣжали всѣ въ ущелье рѣки Пфуты, и колонна возвратилась въ лагерь, не будучи вовсе преслѣдуема.

20-го числа, Генералъ-Маіоръ Нестеровъ спустился съ отрядомъ внизъ по Ассѣ на Сунжу, откуда онъ предпринималъ 21-го числа новый набѣгъ и

ства, jako też o uczynienie rozporządzenia, aby i na przyszłość miejscowe Izby Dóbr Państwa mogły otrzymywać w swoim czasie wiadomości o wszystkich ostatecznych wyrokach sądownictw, na mocy których jakikolwiek majątek uznany zostanie za niemający dziedziców. W skutek zlecenia P. Ministra Sprawiedliwości, P. Ober-Prokurator, Rzeczywisty Rządca Stanu Danzas, upraszał Rządzący Senat aby wydał w tej mierze stosowne rozporządzenie.

Dnia 14 Lutego, w tutejszym Drugim Szpitalu Wojenno-Lądowym, wykonano po raz pierwszy, bez bólu, operacją odjęcia prawej piersi kobiecej, przy pomocy wdychania powietrza nasyczonego parą eteru siarczanego. Operacją wykonał wielki znawca swój rzeczy, Professor CESARSKIEJ Medyko-Chirurgicznej Akademii, M. J. Pirogow. Aparat, użyty do wdychania pary eteru, zrobiony był przez fabrykanta instrumentów Roocha, podług modelu Chariera. Operacja została uwieczniona najpomyślniejszym skutkiem. Chorąca czuła żadnego bólu, i wróciwszy do przytomności, nie chciała wierzyć, iż jej pierś odjęto. Dnia 16-go Lutego, P. Pirogow wykonał także dwie operacje, według tego nowego sposobu, w Szpitalu Obuchowskim, a dnia 5 Marca, w tymże Szpitalu, wydobyl dziesięcio-letniemu chłopcyzkowi, bez najmniejszego bólu, kamień wielkości kurzego jaja, ważący 5½ drachm. Przyszłszy do siebie, chory nie wiedział nic o operacji, podczas odbywania której, zdawało mu się jak opowiadał, że się bawi w pięknym ogrodzie wśród tysiąca rozmaitych kwiatów.

Wiadomości z Kaukazu.

Tyflis, 31 stycznia 1847 roku.

W początku zimy zniszczenie folwarków Adyjskich dowiodło nieupokorzonym Czeceńcom, że Szamil i jego Naibowie nie mogą ich zastonić od zasłużonej kary. Obecnie doświadczyli tego i Gałaszewcy, nieprzyjacelnicy sąsiedzi Okręgu Władikaukazkiego.

Jenerał-Major Nesterow, wyruszywszy 8-go Stycznia z Władikaukazu, z 6-ciu batalionami, 8 działami, 5 secinami kozaków i około 1,500 ludzi konnej i pieszej milicyi, udał się do ziemi Gałaszewców, przez wąwóz Koneczyński, i rozłożył się obozem w pobliżu ujścia rzeki Algus-Ali do Assy. Oddział pozostawał tam od 8-go do 20-go Stycznia, dokonywając trzebienia lasu w wąwozie Koneczyńskim i po lewym brzegu Assy, oraz budując drogę w wąwozie Gałaszewskim, przy częstych i zawsze dla nas pomyślnych utarczках z nieprzyjacielem. Mieszkańcy aułów między Assą i Sunżą zmuszeni byli do opuszczenia swych domów i przejścia z całym dobytkiem na prawy brzeg Assy, w wąwóz rzeki Pfut. jako w miejsce, które uważali za niedostępne dla nas. Wszakże Jenerał-Major Nesterow postanowił ścigać ich i tam, w zamiarze zniszczenia wszystkich ich zapasów siana i zboża, i zmuszenia Gałaszewców do oddalenia się od naszych granic w głąb gór.

W tym celu wyprawił on, d. 18-go, Półkownika Barona Wrewskiego 2, z dwoma i pół batalionami, wszystkimi kozakami, dwoma działami górnymi i milicyą konną, przez Assę ku rzece Pfut. Poruszenie to wykonano nagle i pomyślnie. Jazda, pod dowództwem Podpółkowników: Kiecia Erystowa i Slepcewa, wsparta w porę od piechoty, w mgnieniu oka okrążyła nieupokorzone auły, i nie zważając na opór nieprzyjaciela, próbującego kilkakrotnie uderzać na nasze kolumny, zniszczyła jedenaście wsi ze wszystkimi zapasami zboża i siana. Znany Abrek Kabardyński, Mahomet Anzorow, pośpieszył ze swym oddziałem na lesisty grzbiet między Assą i Pfutą, gdzie wkrótce zebrał się mieszkańcy wszystkich aułów okolicznych. Spodziewali się oni, że z korzyścią ścigać będą w odwrocie naszą kolumnę, ale Półkownik Baron Wrewski 2, nim rozpoczęł odwrót do obozu, wykonał ogólny atak na tłumy nieprzyjacielskie. Przerażeni tak zgodnym i niespodzianym natarciem, wszyscy Górale schronili się do wąwozu rzeki Pfut, a kolumna wróciła do obozu, nie będąc wcale ściganą.

Dnia 20-go t. m. Jenerał Major Nesterow udał się wraz z oddziałem w dół Assy na Sunżę, skąd 21-go przedsięwziął nowy napad i zburzył auł Bumut, nad rzeką For-

разорил ауль Бумуть, на рѣкѣ Фортангѣ. Такимъ образомъ, въ продолженіе 13-ти дней успѣли мы проложить двѣ дороги (отъ Назрана и ст. Сунженской), въ Галашевское Ущелье, вырубить тѣсь по онымъ, истребить одиннадцать ауловъ между Ассю и Фортангою, и открыть себѣ свободный во всякое время года доступъ въ землю Галашевцевъ.

Между тѣмъ, часть гарнизона Анхоевскаго Укрѣпленія, подъ командою Подполковника *Преображенскаго*, произвела (17-го и 19-го Января), два весьма удачные набѣга на ауль Катыр-Юртъ и въ ущелье Фортанги.

Этими совокупными дѣйствіями въ Малой Чечнѣ, въ продолженіе нынѣшней зимы, со стороны Грозной и Назрана, привели мы въ страхъ все народонаселеніе, что должно имѣть большое вліяніе на упрощеніе спокойствія въ Владикавказскомъ Округѣ и на Сунженской Линіи.

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

Франція

Парижъ, 12 Марта.

Въ палатѣ депутатовъ, президентъ прочелъ сегодня письмо маршала Сульта, сообщающее извѣстіе о кончинѣ министра юстиціи, Г. Мартенъ-дю-Нора.

— Тунисскія дѣла весьма занимаютъ французскаго правительства. На дняхъ ожидаютъ сюда адъютанта французскаго консулата въ Триполи, съ депешами на счетъ недоразумѣній между Поркою и Тунисскимъ Беемъ.

— Въ письмѣ, напечатанномъ въ *Courrier*, сообщаютъ, будто бы англійскій кабинетъ извѣстилъ французскаго посланника, что Англія положила усилить свой флотъ, что эти вооруженія внушаютъ ей обстоятельство, и назначены для того, чтобы возстановить соразмѣрную разницу между англійскою и французскою морскими силами, ко ора, согласно тайному, заключенному уже лѣтъ за нѣсколько уже лѣтъ заключенному договору, должна существовать между французскимъ и англійскимъ флотомъ. Оtvѣтъ французскаго посланника еще неизвѣстенъ.

— Работы при гробницѣ Наполеона подвигаются съ успѣхомъ; подземный сводъ, въ коемъ должны покоиться подлѣ императора генералы Дюрокъ и Бертранъ, уже кончены; останки Бертрана привезены изъ Шатору въ Парижъ, гдѣ уже находится и останки Дюрока. Погребеніе ихъ въ церкви инвалидовъ будетъ происходить съ большимъ великолѣпіемъ.

13 Марта.

На засѣданіи палаты перовъ, происходившемъ третьяго дня, министръ внутреннихъ дѣлъ предложилъ принятый уже палатою депутатовъ проектъ относительно назначенія 4 милліоновъ фр. для произведенія публичныхъ работъ, съ тою цѣлію, чтобы предоставить занятіе рабочему классу. По предположенію Г. Фюльширона и согласно 14 статьѣ учрежденія, палата положила не передавать сего проекта комисіи, но сообразивши только оный въ своихъ отдѣленіяхъ, и открывъ снова публичное засѣданіе, приступила немедленно къ пріемѣ по отдѣльнымъ статьямъ, и за симъ утвердила весь проектъ. При семъ утверждены также нѣкоторые другіе проекты мѣстнаго интереса.

— На вчерашнемъ засѣданіи палаты депутатовъ, были пренія по проекту относительно разрѣшенія кредита на содержаніе, въ продолженіе 6 мѣсяцевъ, трехъ пароходовъ, для буксированія кораблей, нагруженныхъ зерновымъ хлѣбомъ, во французскія гавани. Отдѣльныя статьи, а за симъ и весь проектъ единогласно были приняты.

— Королева Христина прибыла третьяго дня въ Байонну, и не оставившаяся, продолжала путь; почему можно полагать, что Ея Величество завтра пріѣдетъ въ Парижъ. 6-го Марта проѣзжала чрезъ Байонну сестра Донъ Мигеля, графиня Барцелось; на пути изъ Лондона, гдѣ имѣла свиданіе съ своимъ братомъ; она отправилась въ Кадиксъ, откуда отплыветъ въ Лиссабонъ.

— Въ Монитерѣ напечатано сегодня, по случаю смерти министра юстиціи, Г. Мартена, слѣдующее: „Король лишился въ немъ вѣрнаго и усерднаго слуги; охранительная партія—одного изъ знатнѣйшихъ своихъ предводителей, а Франція—мужа честнѣйшихъ правиль. Г. Мартенъ оставилъ по себѣ высокую па-

танга. Тымъ способомъ, въ пртеціагу 13 дни здохалимы utorowacъ двіе drogi (od Nazrana i Stanicy Sunzynskiej) do wawozu Galaszewskiego, wytrzebicъ przy nichъ las, zniszczyć jedenaście ауловъ między Assą i Fortangą, oraz otworzyć sobie wolny w kaźdejъ porze roku przystępъ do ziemi Golaszewców.

Tymczasemъ częśćъ заłogi warowni Aczchojewskiej, pod dowództwemъ Półkownika *Preobrażenskiego*, wykonała (17-go i 19-go stycznia) dwa nader pomysłne napady na аулъ Katyr-Jurti i wawozъ Fortangi.

Temi łącznemi działaniami w Maléjъ Czechni, w ciągu terażniejszejъ zimy, od strony Groźnej i Nazrana, przejęliśmy trwogą całą ludność, co powinno mieć wielki wpływъ na ustalenie spokojności w Okręgu Władikaukazkimъ i na Linii Sunzynskiej.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Франція

Парижъ, 12 марта.

W Izbie Deputowanychъ Prezesъ odczytałъ dziś listъ Marszałka Soult'a, donoszący o śmierci Ministra sprawiedliwości P. Martin du Nord.

— Sprawy Tunetańskie mają żywo zajmować rządъ francuzki. W tychъ dniachъ oczekiwany tu jestъ adjunktъ konsulatu francuzkiego w Tripolis, z depezsami dotyczącymi nieporozumień między Portą i Bejemъ Tunetańskim.

— *Courrier* donosi z swéjъ korrespondencyi, jakoby gabinetъ angielski zawiadomiłъ Posła francuzkiego, że Anglia przedsięwzięcie znaczne pomnożenie swéjъ marynarki; że te uzbrojenia nakazywane są przez okoliczności, i przeznaczane są na to, aby przywrócić stosunkową różnicę między siłą morską angielską i francuzką, jaka, stosownie do tajnej, a od kilku latъ zawartéjъ konwencyi, między francuzką i angielską marynarką istnieć powinna. Odpowiedź Posła francuzkiego jeszcze nie jestъ wiadoma.

— Roboty około grobu Napoleona idą zъ pośpiechemъ; podziemne sklepienie, w którymъ Jenerałowie Durocъ i Bertrandъ obokъ Cesarza spoczywać mają, jestъ jużъ ukończone, i ciało Bertranda przewiezione zostało zъ Chateauroux do Paryża, gdzie jużъ zwłoki Duroca się znajdują. Złożenie ichъ w kościele Inwalidówъ odbędzie się zъ wielką okazałością.

Dnia 13 marca.

Na onegdajszymъ posiedzeniu Izby Parówъ, Ministerъ spraw wewnętrznychъ przedłożyłъ przyjęty jużъ przezъ Izbę Deputowanychъ projektъ względemъ udzielenia 4 milionówъ fr. na roboty publicznego użytku, dla dania zatrudnienia klassie robotnikówъ. Na wniosekъ P. Fulchironъ i zgodnie zъ artykułemъ 14 regulaminu, Izba postanowiła nie przekazywać tego projektu Komissyi, ale po naradzeniu się tylko nadъ nimъ w swychъ biurachъ, za otwarciemъ znowu publicznego posiedzenia, przystąpiła zarazъ do rozpraw nadъ pojedynczymi artykułami, i następnie cały projektъ przyjęła. Podobnie przyjęte zostały niektóre projekta miejscowego interessu.

— Na wczorajszymъ posiedzeniu Izby Deputowanychъ, zъ porządku dziennego przypadają rozprawy nadъ projektemъ udzielenia kredytu na utrzymanie przezъ 6 miesięcy 3 parostatkówъ do holowania okrętówъ zbożemъ naładowanychъ do portówъ francuzkichъ. Pojedyncze artykuły, a następnie cały projektъ, jednomyślnie Izba przyjęła.

— Królowa Krystyna zjechała wczoraj do Bajony, że zaś pod ôżuje bezъ przerwy, zatemъ niewątpliwie stanie jutro w Paryżu. Dnia 6-go, Hrabina Barcellos, siostra Donъ Miguela, jadącъ zъ Londynu, gdzie się miała widzieć ze swoimъ bratemъ, przejeżdżała przezъ Bajonnę i udała się do Kadyxu, skąd odpłynie do Lizbony.

— *Monitor* poświęciłъ kilka słówъ pamiętce zmarłego Ministra sprawiedliwości: „Królъ (mówi tenъ dziennikъ) traci wъ P. Martinъ prawego i wiernego sługę; stronnictwa zachowawcze, jednego ze swoichъ najznakomitszychъ naczelnikówъ, Francuzja zaś, pełnego honoru męża. P. Martinъ pozostawia chlubną po sobie pamiętkę w wielorakichъ

мять во многихъ отношеніяхъ: онъ исправляя долж-ности въ родимомъ городѣ и въ Парижѣ—генераль-адвоката при кассационномъ судѣ и генераль-прокурора при королевскомъ судѣ; наконецъ съ 1830 г. состоялъ въ числѣ извѣстнѣйшихъ членовъ палаты депутатовъ. Какъ на судебномъ, такъ и на политическомъ поприщѣ, стяжалъ онъ общее уваженіе, которымъ пользо-вался до смерти, умѣя соединять постоянство и твер-дость съ умѣренностью и снисхожденіемъ, къ которому никто напрасно не обращался.

15 Марта.

Вчера палата приступила, до открытія публич-наго своего засѣданія, къ возобновленію своихъ отдѣ-леій, и назначила президентовъ и секретарей; въ должности эти избраны большинствомъ снова консер-ватисты.

— Королева Христина прибыла вчера въ Парижъ. Принцъ Жуэвильскій 10 с. м. приѣхалъ въ Марсель, и на другой день намѣренъ былъ продолжать путь въ Тулонъ. Инфантъ Донъ Іенри въ все еще живетъ въ Тулонѣ какъ частный человекъ.

— Королевскимъ постановленіемъ, состоявшимся вчерашняго числа, министръ публичныхъ работъ, Г. Дюмонъ, уволенъ отъ возложеннаго на него, 15 Января, управленія министерствомъ юстиціи и духовныхъ дѣлъ, а генераль-прокуроръ королевскаго суда, Г. Геберъ, назначенъ на мѣсто умершаго Г. Мартена дю Норъ, великихъ хранителемъ печати и министромъ юстиціи и духовныхъ дѣлъ. Г. Геберъ вчера вступи-лъ въ сію должность; а такъ какъ онъ состоялъ вице-президентомъ палаты депутатовъ, то на сіе мѣсто будетъ избрано на сихъ дняхъ другое лицо.

— Въ одномъ изъ здѣшнихъ журналовъ пишутъ, что на засѣданіи кабинета возникли жаркіе споры о назначеніи генераль почтъ-директора. Г. Дюшатель объявилъ, что онъ выйдетъ въ отставку, если Г. Дежанъ не будетъ назначенъ въ эту должность.

— Военный министръ предписалъ, чтобы, въ видѣ опыта, въ лошадиный кормъ прибавляли соли.

А В Г А Л І Я

Лондонъ, 11 Марта.

На вчерашнемъ засѣданіи нижней палаты, Г. Смитъ О'Бриенъ произвелъ жаркія пренія своимъ пред-ложеніемъ, чтобы представлено было въ палату под-робное показаніе лицъ, умершихъ въ Ирландіи съ 1-го Ноября 1846 года по настоящее время. Онъ утверж-далъ, что въ продолженіе сего періода померло въ Ир-ландіи отъ голода 200,000 или 240,000 чел. Предло-женіе его было принято. За симъ засѣданіе палаты было отсрочено.

— Лордъ намѣстникъ Ирландіи, 5 числа с. м., по-слалъ циркуляръ ко всѣмъ президентамъ благотвори-тельныхъ комитетовъ, чтобы обратить ихъ вниманіе на то, что во многихъ мѣстахъ худые посѣвы угро-жаютъ неурожаемъ, и потому предлагаетъ имъ прио-становить въ своихъ округахъ всѣ публичныя работы и рабочій народъ употребить единственно на земле-дѣліе.

— Прибывшая вчера португальская почта не при-бавила ничего новаго къ прежнимъ извѣстіямъ. Трое англійскихъ уполномоченныхъ дѣлали все, что только было возможно, чтобы расположить Королеву къ при-нятію посредничества Англии; опасаются вооруженна-го вмѣшательства Испаніи. Думаютъ, что сдѣланныя Англіею предложенія не будутъ приняты до тѣхъ поръ, пока португальское правительство не убѣдится, что подавленіе мятежа выше его силъ. — Въ Лиссабонѣ получено извѣстіе, что появился уже корпусъ испан-скихъ войскъ въ 5,000 человекъ, готовый къ перехо-ду чрезъ португальскую границу. Адмиралъ Пар-керъ, узнавъ объ этомъ, предпринялъ соответствен-ныя мѣры, чтобы воспрепятствовать сему вмѣшатель-ству.

— Въ французскомъ курьерѣ пишутъ, что Порту-гальская Королева находится въ затруднительномъ по-ложеніи. Она предлагала Вестъ-Индской компаніи куп-ить ея владѣнія въ Индіи: Гоа, Макао и Мозамбикъ. Если бы это было справедливо, англійское правитель-ство скорѣе бы поручилось за заемъ.

— Изъ шести пересылокъ Вестъ-Индской почты чрезъ Германію, оказалось, что почта эта приходитъ въ Англію чрезъ Триестъ 16 или 17 часами прежде, чѣмъ чрезъ Францію. Но скорость эта содѣлалась второ-

взгледъ: въ zawodzie адвокатскимъ в свѣм оцзистѣм mieście; в сѣдowniczym в Парыжу, гдѣе kolejno sprawo-wał urzędy: адвоката Jeneralnego przy sѣdzie kassacyj-nym і Jeneralnego prokuratora przy sѣdzie królewskim; nakoniec в zawodzie prawodawczym, гдѣе od 1830 r. był jednym з najznakomitszych członków Izby Deputowanych. Tak в pracach сѣdowych, jako теж і политичнымъ zawodzie, zjednał sobie wcześне і zachował до zgonu szacunek по-wszechny, гдѣе umiał połączyć stałość і sprężyste prze- konanie з ciągłym umiarkowaniem і dobrocią, до которѣй nikt się naprózno не uciekał.

Dnia 15 marca

Wczoraj przystąpiła Izba Deputowanych przed swѣm publicznѣm posiedzeniem до odnowienia swych biur і mia- nowała ich Prezesów і Sekretarzy ktorými znou są sami konserwatysty, znacznemi więszciami obrani.

— Królowa Krystyna przybyła wczoraj do Парыжа Xią- że Joinville stanął в Marsylii dnia 10 go b m, а nazajutrz miał odjechać до Tulonn. Infant Don Henryk bawi ciągle в Tulonie, гдѣе żyje prywatnie.

— Postanowieniem Królewskim з dnia wczorajszego, Minister robót publicznych, P. Damon, uwolniony został od włożonego nań, в dniu 15 stycznia, obowiązku zastę- powania Ministra sprawiedliwości і wyznań, а dotychczasowy Jeneralny prokurator przy sѣdzie Królewskim, P. He- bert, mianowany в miejsce zmarłego P. Martin du Nord, Wielkim Pieczętarzem і Ministrem sprawiedliwości і wy- znań, objął wczoraj swoje urzędowanie. Że zaś P. Hebert jest jednym з czterech Wice-Prezesów Izby Deputowa- nych, przeto на tę posadę nowe в tych dniach muszą się odbyć wybory.

— Jeden з tutejszych dzienników donosi, że в radzie gabinetowej żywe zasły споры з powodu udzielenia posady Jeneralnego dyrektora poczt; P. Duchatel oświadczył na- wet, że złoży urzędowanie, jeżeli Hr. Dejean не będzie mianowany на ten urząd.

— Minister wojny polecił uczynić próbę użycia soli за żywność для koni.

А Н Г Л І Я

Londyn, 11 marca.

На wczorajszymъ posiedzeniu Izby Niższej, P. Smith O'Brien spowodował żywe rozprawy przez swój wniosek, aby przełożony został szczegółowy wykaz osób zmarłych в Ирландіи od 1 listopada 1846 r. до terażniejszego czasu. Twierdził on, że в tym przeciągu 200,000 до 240,000 ludzi umarło з głodu в Ирландіи. Wniosek jego przyjęty został. Poczѣm odroczyła się Izba.

— Lord namѣstnikъ Ирландіи wydał dniu 6-m b. m. okólnikъ до wszystkich Prezesów komitetów dobroczynnych, в celu zwrócenia ich uwagi, że в wielu punktach role są źle uprawne, co grozi tegorocznymъ żniwom. Wzywa ich zatem, aby kazali zawiesić wszystkie budowy publiczne в swych okręgach, а klasę pracowitą zajęli wyłącznie uprawą roli.

— Poczta portugalska wczoraj przybyła, не dodaje nic nowego до poprzednio otrzymanych wiadomości. Trzech angielskich pełnomocników czynili wszystko co tyl- ko mogli, aby skłonić Królowę до przyjęcia pośrednictwa Anglii; obawiają się bowiem hiszpańskiej interwencyi. Sądzą, że podane przez Anglię propozycje dopoty не będą przyjęte, póki się rząd portugalski не przekona, że przy- tłumienie powstania siły jego przechodzi. W Lizbnie o- trzymano wiadomość, о ukazaniu się 5,000 wojska hiszpań- skiego, gotowego до przejścia granicy portugalskiej. Ad- mirał Parker dowiedziawszy się о тѣм, przedsięwziął sto- sowne środki, aby тѣй interwencyi przeszkodzić.

— Kuryer Francuzki donosi, że Królowa Portugalska znajdując się в kłopotliwymъ położeniu, proponowała spółce Wschodnio Indyjskiej, sprzedać jej swoje posiadło- ści в Indjach: Goe, Makao і Mozambik. Gdъby to było rzeczą istotną, rząd angielski zaręczyłby за pożyczkę.

— Z sześciu przesyłekъ poczty Indyjskiej przez Niemcy, okazało się, że takowa о 16 до 17 godzin prędzej до Anglii przez Tryestъ jak przez Франціę przybywa. Ale teraz szybkość та zajęła pośledniejsze miejsce, kiedy в całych

степеннымъ вопросомъ, когда въ Германіи распространилось желаніе вести торговлю непосредственно съ востокомъ. Постъ-пакеты уже въ сторахъ, потому, что австрійскій лойдъ рѣшилъ возстановить торговлю ганзеатическихъ городовъ съ Левантомъ, и кромѣ того заняться перевозомъ почты и товаровъ, какъ англійскихъ такъ и голландскихъ. Эта компанія, два раза въ мѣсяцъ будетъ отправлять два большіе парохода изъ Триеста въ Александрію, и будетъ содержать сообщеніе съ значительнѣйшими городами Германіи.

— Англійскіе журналы наполнены ужасными описаніями подробностей взрыва, случившагося третьяго дня въ барнелейскихъ копяхъ каменнаго угля. Взрывъ былъ такъ силенъ, что выбросило изъ копи, глубиною около 300 метровъ, большіе камни и обломки машинъ, на довольно значительную высоту надъ землею. Во время сего взрыва въ копи находилось слишкомъ 100 рабочихъ, изъ коихъ большая часть сдѣлалась жертвою, остальные же почти все получили значительныя поврежденія. По письму, напечатанному въ *Morning-Chronicle*, уже вырыто 40 мергвыхъ тѣлъ.

13 Мартъ.

Третьяго дня, на засѣданіи тайнаго совѣта постановлено, чтобы повсемѣстное молебствіе и постъ, по случаю голода въ Ирландіи, происходили 24 числа сего мѣсяца.

— Обѣ палаты постоянно заняты ирландскими дѣлами и обсуживаютъ мѣры къ отвращенію недостатка на этомъ островѣ.

— Въ верхней палатѣ билль относительно реформы выборовъ, прочитанъ въ третій разъ.

— Въ ливерпульскихъ журналахъ пишутъ, что съ нѣкотораго времени прибываютъ въ Англію ирландскіе бѣдные, по 1,600—1,700 чел. въ день. Такое стеченіе народа, обременительное для города, угрожаетъ общественной безопасности, и потому ливерпульское начальство снова убѣдительно просило парламентъ доставить ему помощь въ столь трудныхъ обстоятельствахъ.

— Изъ Америки пишутъ отъ 9 с. м., что мексиканская республика наклонна была къ миру, но что американскій конгрессъ потерялъ время въ пустыхъ спорахъ, и не рѣшилъ ничего. Говорятъ, что палаты этого конгресса утвердили билль, коимъ президенту назначается 3,000,000 долларовъ на приобретение (какъ тамъ сказано), мира.

— Назначенный посланникомъ въ республику Ла-Плата, лордъ Говденъ, отправится къ мѣсту своего назначенія.

— Въ *Standard*, основываясь на полученномъ изъ Константинополя письмѣ, сообщаютъ, о чемъ по другимъ корреспонденціямъ вовсе неизвѣстно, что 40,000 чел. отборнаго турецкаго войска, находятся въ сию минуту сосредоточенными при греческой границѣ.

— При разрытіи земли для строящейся шотландской желѣзной дороги близъ Биттока, нашли весьма важную древность, а именно основаніе римскаго дома, подъ которымъ отрыли сперва мѣдную монету и саблю, а потомъ и другія вещи. Но самымъ важнымъ предметомъ находки, есть — круглый мѣдный ларчикъ въ 2 фута длиною и 6 вершковъ шириною, въ коемъ находилась драгоценная рукопись, по римскому обыкновению свитая въ трубу, состоящая изъ самаго тонкаго пергамена, свертки спиты тѣмъ же пергаменомъ. Вся рукопись длиною въ 30 футовъ и шириною въ 2 фута. Она написана прекраснымъ почеркомъ, на латинскомъ языкѣ, и въ началѣ начертано: *Historia Romae*, большими четкими буквами. При поверхностномъ обзорѣ нѣкоторые полагаютъ, что это часть исторіи Ливія; но такъ какъ есть надежда, что всю рукопись можно будетъ прочесть, то должно ожидать, что нѣкоторые изъ утраченныхъ книгъ будутъ отысканы. Въ этомъ же ларчикѣ находилась еще и другая, небольшая пергаменная рукопись, величиною въ одинъ квадратный футъ, но весьма нечеткая; на противоположной сторонѣ ея можно было прочесть слѣдующія слова: — *ad Agricolum*; это имя одного римскаго военачальника, который при Веспасіанѣ, Титѣ и Деметріанѣ командовалъ войсками въ Англіи. Эти драгоценныя литературныя открытія привезены были въ Моффатъ-Мансе, и о нихъ посланъ отчетъ обществу изслѣдователей древности.

Ніемцахъ powstała chęć prowadzenia bezpośredniego handlu ze Wschodem. Dziś już nie idzie o paki pocztowe, gdyż Lloyd Austriacki postanowił wskrzesić dawniejszy handel miast Anzeatycznych ze Wschodem, a obok tego zajęć się tranzytowym przewozem poczty i towarów, tak Angielskich jako i Holenderskich. Towarzystwo pomienione od 1-go września b. r. wysyłać będzie dwa razy na miesiąc dwa parostaki z Tryestu do Alexandrii i utrzymywać związki ze wszystkimi wielkimi miastami Niemiec.

— Dzienniki angielskie zapelnione są okropnymi szczegółami strasznej eksplozji, jaka nastąpiła onegdaj w kopalni węgla w Barusley. Eksplozja była tak gwałtowna, że wyrzuciła z kopalni, głębokiej około 300 metrów, wielkie kamienie i szczątki maszyn, do znacznej wysokości nad ziemię. W czasie tego wybuchu znajdowało się w kopalni przeszło 100 robotników, z których większą część padła ofiarą, inni prawie wszyscy ciężko są uszkodzeni. Według korespondenta gazety *Morning-Chronicle* wydobyte już 40 trupów.

Dnia 13 marca.

Na onegdajszém Radzie tajnej postanowiono przeznaczyć dzień 24 b. m. na odbycie powszechnych modłów i postu, z powodu panującego głodu w Irlandyi.

— Obie Izby zajmują się ciągle sprawami Irlandzkimi, a mianowicie sposobami zaradzenia nędzy mieszkańców pomienionej wyspy.

— W Izbie Lordów, bill względem reformy więzień został dziś po raz trzeci odczytany.

— Dzienniki Liwepolskie donoszą, że od kilku dni codziennie przybywa do Anglii od 1,600 do 1,700 ubogich Irlandzkich. Tak wielki napływ ludzi będących ciężarem dla miasta i publicznego bezpieczeństwa, wzbudza największą obawę, a władze Liwepoolu upraszały znowu najusilniej parlament, by raczył im przyjść w pomoc w tak przykrem położeniu.

— Z Ameryki, mamy wiadomości z dnia 9-go lutego. Rzeczpospolita Meksykańska miała okazać skłonność do pokoju, natomiast Kongress Amerykański strawił czas na próżnych sporach i nie postanowił. Mówią, że Izby pomienionego Kongressu miały przyjąć bill przeznaczający Prezydentowi 3,000,000 dolarów, na zdobycie (jak się wyrażono) pokoju.

— Lord Howden nowo mianowany Poseł przy Rzeczypospolitej La-Plata, wyjedzie w przyszłym tygodniu na miejsce swego przeznaczenia.

— *Standard* donosi według swego korespondenta z Konstantynopola, o czém skądinąd wcale nie wiadomo, że 40,000 najlepszego wojska tureckiego znajdują się w tej chwili skoncentrowane na granicy greckiej.

— Przy kopaniu nowej szkockiej kolei żelaznej, niedaleko Beattock, znaleziono bardzo ważną starożytność, to jest fundamenta rzymskiego domu, gdzie odkryto naprzd miedzianą monetę i miecz, a potem i inne sprzęty. Ale najważniejszym przedmiotem, jest okrągła skrzyneczka ni-dziana, 2 stopy długa i 6 cali średnicy mająca, w której znajdował się szacowny łaciński manu-krypt, który rzymskim zwyczajem w zwoje zwinięty, na najcieńszym pergaminie jest napisany; zwoje zszyte są wązkami paskami z tegoż materiału. Cały manuskrypt ma długości stóp 30 a 2 stopy szerokości. Na początku jego znajdują się słowa: *Historia Romae*, wielkimi, czyteluemi literami. Przy pierwszém rozpatrywaniu sądzili niektórzy, że to jest kopia części historyi Liwiusza, a gdy jest nadzieją, że cały manuskrypt odcyfrowany zostanie, spodziewać się należy, że niektóre z zaginionych xiąg tego historyka odzyskane będą. W tej także skrzyneczce znajdował się jeszcze jeden mały manuskrypt pergaminowy, jednę kwadratową stopę objętości mający, ale bardzo nieczytelny. Na odwrotnej tylko jego stronie można było wyczytać słowa: — *ad Agricolum*. *Agricola* jest nazwisko rzymskiego woźdza, który pod Wespazjanem, Tytusem i Domicjanem w Anglii dowodził. Te szacowne literackie skarby przywiezione zostały do Moffat Manse, a towarzystwu badaczy starożytności przesłano o tём sprawozdanie.

И т а л и я.
Римъ, 2 Марта.

В о с х о с н у.
Рымъ, 2 марта.

Турецкій посланникъ Шекибъ-Эффенди былъ вчера на прощальной аудіенціи у Его Святѣйшества, причемъ Папа пожаловалъ ему портретъ свой, украшенный брилліантами. Въ Воскресенье, посланникъ находился при богослуженіи въ Папской часовнѣ Квиринальскаго дворца, гдѣ отведено ему было почетное мѣсто; потомъ поспѣшилъ онъ всѣхъ посланниковъ, а вечеромъ, былъ въ концертѣ у французскаго посланника. Сегодня Шекибъ-Эффенди отправился, чрезъ Анкону и Триестъ, въ Вѣну.

— Папа назначилъ спеціальную комиссію подъ предѣлательствомъ кардинала Альтіери, для разсмотрѣнія, какія отрасли управленія могутъ быть переданы въ вѣдѣніе Римскаго городского магистрата.

— Известно, что покойный Папа Григорій XVI возымѣлъ мысль возвратитъ деревенною простоту церковной музыкѣ, которая постепенно приобрѣла характеръ и даже излишнія дополненія музыки театральной. Этотъ проектъ не былъ исполненъ, по причинѣ смерти ученаго капельмейстера Бени, на котораго покойный Папа преимущественно возложилъ исполненіе своей мысли. Нынѣ сей планъ возобновленъ Пиемъ IX, который, подобно своему предшественнику, особенно любить заниматься церковною музыкою. Е. С. поручилъ ученику покойнаго Бени, Аббату Манни, и директору капеллы св. Петра, Г. Александру Моралди, отыскать въ италіянскихъ и даже иностранныхъ бібліотекахъ рукописи, или печатныя экземпляры древнихъ художественныхъ произведеній церковной музыки, собрать ихъ, и приготовить къ изданію. Это изданіе будетъ напечатано на счетъ правительства и подъ покровительствомъ Пия IX. Е. С. намѣренъ назначить скорѣе комиссію, которой будетъ особенно поручено возстановитъ въ первоначальной чистотѣ Григоріанское пѣніе, подвергнувшееся также измѣненіямъ, которыя нарушаютъ его характеръ.

— Въ церковной области существуетъ 8 университетовъ. По поводу настоящаго, не слишкомъ еще удовлетворительнаго состоянія государственной казны, Папа приказалъ передать, въ пользу этихъ учебныхъ заведеній, всю недвижимость, оставшуюся послѣ секуляризованныхъ прежде духовныхъ заведеній. Профессорамъ сихъ университетовъ, содержаніе коихъ было болѣе или менѣе ограниченное, имѣть быть въ послѣдствіи увеличено жалованье, а оставшимся послѣ нихъ вдовамъ назначены будутъ пенсіонны.

— Третьяго дня выналь здѣсь густой снѣгъ, покрывшій кровли домовъ и улицы на $\frac{1}{2}$ дюйма.

И с п а н і я.
Мадридъ, 1 Марта.

Французскій посланникъ, гр. Брессонъ, выѣхалъ въ Парижъ. Въ отсутствіе гр. Брессона, должность повѣреннаго въ дѣлахъ будетъ исправлять первый секретарь посольства, князь Глюксбергъ.

— Генераль Пезуэлла уволенъ отъ должности генераль-капитана Новой-Кастиліи (Мадрита). Въ эту должность назначенъ старый генераль Мансо. Бывшій военный министръ, генераль Сансъ, назначенъ генераль-капитаномъ Гренады, а генераль-Павія, генераль-капитаномъ Старой Кастиліи (Валладолидъ).

— Извѣстія изъ Каталоніи отъ первыхъ чиселъ Марта, сообщаютъ, что генераль Энна прикомандированъ къ генераль-капитану Бретону, съ тою цѣлію, чтобы заступать его мѣсто, въ случаѣ его болѣзни. Генераль Энна почитается однимъ изъ лучшихъ тактиковъ въ Испанской арміи; онъ хорошо ознакомленъ съ горною и партизанскою войною. Правительство объявило генералу Бретону совершенное свое удовольствіе за настоящее его поведеніе, причемъ увѣрило его, что оно дастъ ему деньги и войско, чтобы поставитъ его въ возможность истребитъ карлистскія шайки. Изъ внутреннихъ провинцій въ Каталонію отправятся три полка, а изъ Андалузій отплыветъ туда же, моремъ, нѣсколько полковъ.

— Извѣстія изъ нижней Арагоніи согласны между собою въ томъ, что карлисты начинаютъ показываться въ окрестностяхъ Терруэля, Маестрасго и даже близъ Сарагоссы. Слишкомъ 400 чел. вышли изъ сего города, въ продолженіе одного дня, чтобы присоединиться къ мятежникамъ, Духовенство въ этой провинціи очевидно благопріятствуетъ карлистамъ; но самыя полезныя ихъ союзники — погонщики

Posel turecki, Szekib-Efendi, miał wczoraj posłuchanie pożegnalne u Papieża, na którym Ojciec św. ofiarował mu swój portret ozdobiony brylantami. W Niedzielę, tenże Posel znajdował się na nabożeństwie w kaplicy Papieżkiej, w pałacu Kwirynalnym, gdzie mu przeznaczono miejsce honorowe; następnie odwiedził wszystkich Posłów, a wieczorem znajdował się na koncercie u Posła francuzkiego. Dzisiaj udał się przez Ankonę i Tryest do Wiednia.

— Ojciec św. mianował kommissyą specjalną, która pod przewodnictwem Kardynała Altieri, ma się zająć rozbiorem, jakie gałęzie administracyi mają być oddane magistratowi miasta Rzymu.

— Wiadomo jest, że zmarły Papież Grzegorz XVI powziął był zamiar przywrócenia starożytnej prostoty muzyce kościelnej, która stopniami przybrała we Włoszech metodę, charakter, a nawet zbyteczne ozdoby muzyki teatralnej. Projekt ten nie przyszedł do skutku, z powodu śmierci uczonego kapelmistrza Beni, któremu zmarły Papież polecił mianowicie wykonanie tej swojej myśli. Obecnie plan ten jest wznowiony przez Piusa IX, który, podobnie jak jego poprzednik, z gorliwością i upodobaniem zajmuje się muzyką świętą. Jego Świątobliwość poruczył uczniowi zmarłego Beni, X. Manni, i dyrektorowi kapeli św. Piotra P. Alex. Moraldi, wynaleźć we Włoskich, a nawet i w zagranicznych bibliotekach, rękopisma lub drukowane egzemplarze dawnych wórowych utworów muzyki kościelnej, zebrać je i przygotować jak najdokładniejsze ich wydanie podług nowych nót. Wydanie to będzie wykonane kosztem rządu i pod opieką Piusa IX. Jego Świątobliwość ma zamiar wyznaczyć wkrótce kommissyą, której mianowicie będzie polecono przywrócić do pierwotnej czystości śpiew Gregorjański, który uległ także zmianom, każącym jego charakter.

— W państwie Kościelném jest 8 uniwersytetów. Z powodu obecnej niezamożności kas rządowych, Papież polecił na korzyść tych naukowych zakładów przeznaczyć nieruchomości po sekularyzowanych dawniej instytucjach duchownych. Nauczyciele przy tychże uniwersytetach, których płace były mniej więcej duchowne, to jest obliczone na jedną tylko osobę a nie na ojca rodziny, mają być na przyszłość przyzwoicie uposażeni, a wdowy po nich pozostałe otrzymywać będą pensye emerytalne.

— Zawczoraj, spadł tu gęsty sніг, który pokrył dachy domów i ulice na $\frac{1}{2}$ cala.

И с п а н і я.
Мадридъ, 1 марта.

Posel francuzki, Hr. Bresson, wyjechał do Paryża. W niebytności jego, pierwszy sekretarz poselstwa, Książę Glücksberg, sprawować będzie obowiązki pełnomocnika.

— Jeneral Pezuelo uwolniony został od obowiązków Kapitana Jeneralnego Nowej Kastylii (Madrytu); urząd ten otrzymał podeszły Jeneral Manso. Były Minister wojny, Jeneral Sanz, mianowany został Kapitanem Jeneralnym Grenady, a Jeneral Pavia, Kapitanem Jeneralnym Stariej Kastylii (Walladolid).

— Wiadomości z Katalonii z pierwszych dni Marca donoszą, że Jeneral Enna dodany został do pomocy Jeneralnemu Kapitanowi Breton, aby go zastępował w dowództwie na przypadek choroby jego. Jeneral Enna uważany za jednego z najlepszych taktyków w wojsku hiszpańskim, obeznany jest dokładnie z wojną góralską i partyzancką. Rząd oświadczył Kapitanowi Breton zupełne zadowolenie z jego dotychczasowego postępowania, i przytém zapewnił go, że mu dostarczy potrzebnych pieniędzy i wojska, aby go postawić w możności wzięcia jak najprędzej band Karlistowskich. Z głębi kraju udadą się do Katalonii trzy półki, a z Andaluzji odplynie tamże kilka półków morzem.

— Wszystkie doniesienia z Niższej Aragonii zgadzają się w tém, że Karliści zaczynają się także ukazywać w okolicy Teruel, w dolinie Maestrazgo, a nawet w poblizkości Saragossy. Przeszło 400 ludzi wyszło w ciągu jednego dnia z tego miasta, aby się z powstańcami połączyć. Dуховіенство w tej prowincyi sprzyja wyraźnie Karlistom; ale najpożyteczniejszymi ich sprzymierzeńcami są osłarce. Ludzie ci, będąc przemysłnikami z profesyj

ловъ. Эти люди, занимающиеся обыкновенно контрабандою, и, следовательно, хорошо знакомые со всеми путями страны, служат для поддержанія сообщеній между отдѣльными шайками Карлистовъ, равно какъ и съ берегомъ моря, откуда тайно подвозятъ имъ оружіе и прочіе военные снаряды.

— Правительство отправило вчера одного изъ штабъ-офицеровъ въ Вадахозъ, откуда онъ побѣдетъ въ главную квартиру маршала Салданьи, чтобы убѣдить его, какъ президента совѣта португальскихъ министровъ, потребовать официальнымъ образомъ вооруженной интервенціи Испаніи.

— Главный штабъ наблюдательной арміи, долженствующей находиться при португальской границѣ, будетъ расположенъ въ Наморѣ.

— По официальнымъ донесеніямъ, находящаяся въ полѣ португальская армія состоитъ изъ 15,000 чел., 24 орудій и 2 баттарей конгресовыхъ ракетъ.

— На биржѣ распространился вчера слухъ, будто бы Эстелла объявила себя въ пользу графа Монтемолина. Сегодня поговаривали, что Донъ Мигель явился въ Опортъ, прибыть туда изъ Лондона.

— 18 офицеровъ, удаленныхъ изъ службы б. военнымъ министромъ, отправились отсюда въ Каталонію съ цѣлю присоединиться къ Карлистамъ.

— Извѣстіе, будто Карлисты вторглись въ Игуаладу, не подтверждается.

5 Марта.

Королева Христина отправляется, 9 с. м., въ Парижъ. На пути Ея Величества разставлены повсюду войска, до самаго Труна.

— Г. Истуризъ дѣйствительно назначенъ посланникомъ при лондонскомъ дворѣ; полагаютъ что выборъ этотъ понравится Сень-Джемскому кабинету.

— Сегодня вечеромъ утверждали за достоверное, что правительство получило изъ Рима важное извѣстіе, что Папа призналъ Королеву Изабеллу II, и что согласился на привѣтствіе по уставу, въ отношеніи къ духовенству, мѣры, съ тѣмъ только, что пока свѣтскому духовенству не будетъ назначено различное содержаніе, до тѣхъ поръ Его Святѣйшество не признаетъ дѣйствительности продажи церковныхъ имѣній.

— Въ *Clamor publico* пишутъ: „Министерство, какъ слышно, получило донесеніе о появленіи, около Виллановы, карлистскихъ генераловъ Кабреры и Лангостера, переодѣтыхъ въ монашеское платье.“

— Извѣстія изъ Каталоніи со дня на день становятся неблагоприятнѣе. Число вооруженныхъ Карлистовъ простирается уже до 2,000 человекъ. Тристанъ съ частію своего отряда спокойно стоялъ въ Марторелль, а 25 Февраля сотня мятежниковъ провела всю ночь въ Саррии, въ полумилѣ отъ Барселоны. Страдающій подагрой генераль-капитанъ Бретонъ, 26-го Февраля издалъ въ Серверѣ прокламацію къ Каталонскимъ жителямъ, въ коей между прочимъ говоритъ: „Въ слѣдствіе требованій другихъ провинцій государства, у меня, въ продолженіе моего управленія Каталоніею, взяли 13½ батальоновъ пѣхоты, 4 эскадрона конницы и 1 батарею горной артиллеріи, которыми я могъ бы занять все важныя пункты и воспрепятствовать набѣгамъ и успѣхамъ инсургентовъ. Но теперь я не могу уже этого сдѣлать.“ — Такое признаніе произвело въ Мадридѣ весьма дурное впечатлѣніе, и было причиною совѣщанія министровъ, слѣдствіемъ котораго вѣроятно будетъ отозваніе генерала Бретона.

— Вчера наваррскіе депутаты представились президенту министровъ и усильно просили его принять чрезвычайныя мѣры для предупрежденія междоусобной войны въ ихъ области. И въ бургосской провинціи начинаютъ также появляться мятежники, разглашая въ народѣ, что 15 Марта произойдетъ всеобщее движеніе карлистовъ. Во все угрожаемыя мѣста посланы жандармы и войска.

8 Марта.

Здѣсь снова опасаются министерскаго перелома. Кабинетъ требовалъ отршенія отъ должности генераль-капитана Каталоніи, генерала Бретона, по поводу разстроеннаго его здоровья; Королева взяла это дѣло въ соображеніе; но когда въ продолженіе двухъ дней не получало никакого отвѣта, герцогъ Сотомайоръ, отъ имени всего кабинета, подалъ прошеніе объ увольненіи. Въ слѣдствіе сего, Гр. Мону и генералу Нарваэзу поручено образовать новый кабинетъ. Кажется однако, они не успѣютъ въ этомъ, потому что и тотъ и другой хотятъ быть предѣлителями кабинета, что еще болѣе затрудняетъ настоящее положеніе дѣлъ.

обезнани są doskonale ze wszystkimi drogami i ścieżkami kraju służą zarazem do utrzymywania komunikacji pomiędzy pojedynczymi oddziałami Karlistowskimi, jako też z brzegami morskimi, z kąd przemycają dla Karlistów broń i inne potrzeby wojenne.

— Rząd wysłał onegdaj jednego ze sztabsoficierów do Badajoz, z kąd udać się ma do głównej kwatery Marszałka Saldanha, aby go skłonić, jako Prezesa Rady Ministrów portugalskich, do zażądania drogą urzędową zbrojnej interwencji Hiszpanii.

— Główny sztab armii obserwacyjnej mającej stanąć nad granicą Portugalii, umieszczony będzie w Zamora.

— Według urzędowych doniesień, stojąca w polu armia portugalska składa się z 15,000 ludzi z 24 działami i 2 bateriami rac kongreswskich.

— Na giełdzie rozeszła się wczoraj pogłoska, że Estelła ogłosiła się za Hr. Montemolin. Dziś mówiono, że Don Miguel wylądował w Oporto, przybywszy z Londynu.

— 18 oficerów, oddalonych ze służby przez b. Ministra wojny, udało się z tąd do Katalonii dla połączenia się z Karlistami.

— Nie potwierdziła się pogłoska, jakoby Karliści mieli wkroczyć do Igualady.

Dnia 5 marca.

Królowa Krystyna wyjeżdża 8-go b. m. do Paryża. Gościwiec cały, który przebywać będzie, aż do Trun, ostawionie jest wojskiem.

— P. Isturiz mianowany został Postem przy dworze Londyńskim. Sądzą, że ten wybór podobać się będzie gabinetowi St. James.

— Wczoraj wieczorem utrzymywano z największą pewnością, że rząd otrzymał ważną z Rzymu wiadomość, iż Ojciec św. uznał Królowę Izabellę II, tudzież, że przyzwolił na przyjęcie wszystkich środków konstytucyjnych w przedmiocie duchowieństwa, warując sobie tylko, że dopóki duchowieństwo świeckie nie otrzyma uposażenia, nie uzna za ważną sprzedaż dóbr kościelnych.

— Z *Clamor publico*: „Gabinet miał otrzymać depeszę o wylądowaniu pod Villanova dwóch Jenerałów Karlistowskich: Cabrery i Langostera, przebranych w szaty duchownych.“

— Wiadomości z Katalonii są coraz bardziej zatrważające. Liczba stojących tam pod bronią Karlistów urosła już do 2,000 ludzi. Triстанъ przebywa z ludźmi swemi bez przeszkody w Martorelli Esparraguerra, a d. 23 lutego, około stu partyzantów przepędziło noc w Sarria, o pół mili od Barcelony. Cierpiący na podagrę Jenerał Breton, Jenerały Kapitan Katalonii, wydał z Cervery odezwę do Katalończyków, w której mówi między innemi: „W skutku potrzeb innych prowincyi państwa, zabrano mi w ciągu mego zarządu Katalonią, 13½ batalionów piechoty, 4 szwadrony jazdy i 1 baterję górnej artylleryi, którą to siłą mógłbym być osadzić kraj, oraz przeszkodzić wycieczkom i postępom partyzantów. Teraz już niepodobna tego uczynić.“ Takowe osobliwsze wyznanie sprawiło tu w Madrycie bardzo złe wrażenie i spowodowało naradę Ministrów, która zapewne pociągnie za sobą odwołanie Jenerała Bretona.

— Deputowani z Nawarry udali się wczoraj do Prezesa Ministrów, przedstawiając mu konieczną potrzebę przedsięwzięcia nadzwyczajnych środków, aby zapobiedz wybuchowi wojny domowej w ich prowincyi. Także w prowincyi Burgos ukazują się oddziały partyzantów, a wybuch uorganizowanego poruszenia oznaczony jest na d. 15 b. m. Zandarmerya i wojsko wyruszyły ku miejscom najbardziej zagrożonym.

Dnia 8 marca.

Znowu nam grozi przesilenie ministerjalne. Gabinet domagał się złożenia Kapitana Jenerałnego Katalonii, Jenerała Breton, z powodu słabości jego zdrowia. Królowa wzięła tę rzecz pod rozważenie, ale gdy przez dwa dni żadna nie nastąpiła odpowiedź, Xiąże Sotomayor, w imieniu całego gabinetu podał prośbę o uwolnienie. PP. Mon i Jenerał Narwaez mają utworzyć nowy gabinet. Zdaje się jednakże, że pomieniony skład rządu nie przyjdzie do skutku, gdyż P. Mon i Jenerał Narwaez chcą oba być Prezesami, co powiększa trudność obecnego położenia.

— Королева Христина вышла сегодня в 5 часов утра в Париж; предъ отъездомъ Е. В. была при богослужении в дворцовой церкви. Королевъ сопутствуютъ: ея супругъ, дѣти и отъ втораго брака герцога Санъ-Карлосъ.

ПОРТУГАЛІЯ.

Опорто, 21 Февраля.

На военномъ театрѣ в Португаліи не произошло еще ничего рѣшительнаго. Враждующіе партіи еще болѣе приблизились одна къ другой. Маршалъ Сальданья стоялъ съ 7,000 чел. подъ Вендосъ, въ трехъ или четырехъ миляхъ отъ Опорто; однако онъ не могъ воспрепятствовать тому, что графъ Дасъ-Антасъ, послѣ вылазки, предпринятой имъ противъ Віаны, безпрепятственно прибылъ обратно въ Опорто, тогда какъ баронъ Казаль, командующій правительственными войсками въ Віанѣ, при приближеніи графа Дасъ-Антаса, отступилъ къ Понте-Лимъ и Валенса. Графъ Дасъ-Антасъ вступилъ потомъ въ Віану, и уже дѣлалъ приготовленія къ взятію приступомъ цитадели, защищаемой 200 чел., какъ вдругъ по повелѣнію юнты, опасавшейся, чтобы слишкомъ не отдалился отъ Опорто, возвратился въ городъ, куда и прибылъ съ своего дивизіона, состоящаго изъ 2,000 человекъ. Равно и старшій генералъ Повеасъ прибылъ въ Опорто; юнта дѣятельно занимается приготовленіемъ къ защитѣ. Здѣшній гарнизонъ сильнѣе цѣлаго корпуса Сальданьи, и заключаетъ нѣсколько отлично устроенныхъ батальоновъ.

— Экипажъ королевскаго парохода *Porto*, взбунтовался 19-го числа по отплытіи изъ Виго, привелъ его въ здѣшнюю гавань и отдалъ юнтѣ, которая за тѣмъ имѣетъ нынѣ четыре военныхъ парохода, правительство же Королевы ни одного.

— Герцогъ Терцейра и товарищи его заключенія, переведены изъ замка до-Фозъ въ городскую тюрьму; власти съ ними обращаются благосклонно. Слышно, что Королева не хочетъ согласиться на предложенный размѣнъ герцога Терцейра на Бомфима и другихъ плѣнниковъ, взятыхъ войсками правительства подъ Форресъ-Ведрасъ.

ТУРЦІЯ.

Константинополь, 24 Февраля

Въ составѣ турецкаго министерства произошли важныя перемѣны. Нафизъ-Паша уволенъ отъ должности министра финансовъ, въ которую назначенъ состоящій совѣтникомъ при великомъ визирѣ, Сарми-Эфенди. На мѣсто сего послѣдняго назначенъ совѣтникъ сераскира, Этемъ-Бей, а совѣтникомъ сераскира, помощникъ статсъ-секретаря Мумтасъ-Эфенди; наконецъ, въ должность помощника статсъ-секретаря, драгоманъ Порты Фуатъ-Эфенди. Всѣ сии чиновники находились нѣкоторое время въ Европѣ и ознакомились съ цивилизаціею.

— Недоразумѣнія съ Греціею еще не прекратились. Послѣ продолжительныхъ совѣщаній, Порты рѣшила, чтобы Султанъ отвѣчалъ въжливо на письмо Греческаго Короля, съ увѣреніемъ его взаимно въ дружественномъ расположеніи, но съ требованіемъ, чтобы Король Оттонъ оказалъ нѣкоторымъ образомъ удовлетвореніе Г. Мусурусу. Отвѣтъ сей, на дняхъ, отправленъ въ Аѣны.

— Порты положила также рѣшительно дѣйствовать противъ тунисскаго бей. Говорятъ однако, что Г. Велеслей получилъ изъ Лондона порученіе отклонить это намѣреніе.

По случаю Праздника Пасхи, слѣдующій Номеръ Вѣстника выйдетъ въ будущую Пятницу, то есть 28-го Марта.

— Królowa Krystyna wyjechała dziś rano o godzinie 5-jej do Paryża, wprzód jednak była na nabożeństwie w kaplicy zamkowej. Królowej towarzyszy małżonek, który niedawno wrócił tu był z Paryża jej dzieci z drugiego małżeństwa i Xiążę San Carlos.

PORTUGALIA.

Oporto, 13 lutego.

Na widowni wojny w Portugalii nie zaszło jeszcze nic stanowczego. Spór wiodące stronnictwa zbliżyły się bardziej ku sobie. Marszałek Saldanha stał z 7,000 ludzi pod Vendas, o trzy lub cztery mile od Oporto, jednakże nie mógł przeszkodzić temu, że Hr. Das Antas, z wycieczki przedsięwziętej do Viana, bez przeszkody wrócił do Oporto, gdy tymczasem Baron Casal, dowodzący wojskami rządownymi w Viana, za zbliżeniem się Hr. Das Antasa, cofnął się ku granicy do Ponte-Lima i Valença. Hr. Das Antas odbył potem wjazd do Viana i właśnie gotował się do zdobycia szturmem cytaelli, 200 ludźmi osadzonej, gdy rozkaz Junty, obawiającej się, aby się zbyt od Oporto nie oddalił, powołał go na powrót do miasta, dokąd też powrócił z dywizją swoją 2,000 ludzi liczącą. Także stary Generał Povoas przybył do Oporto, a Junta zajmuje się gorliwie przygotowaniami do obrony. Załoga tutejsza jest silniejsza niż cały korpus Saldanhy, i liczy kilka wybornie urządzonych batalionów.

— Osada parostatku Królewskiego *Porto*, uzbrojonego na okręt wojenny, zbuntowała się d. 19 po odpłynięciu z Vi-ga, przyprowadziła ów statek do tutejszego portu i wydała go Juncie. Tym sposobem, Junta posiada teraz cztery parostatki wojenne, rząd zaś Królowej żadnego.

— Xiążę Terceiry i jego towarzysze niewoli przeniesieni zostali z zamka de Faz do więzienia miejskiego; władza dobrze się z niemi obchodzi. Słychać, że Królowa wzbrania się przystać na proponowaną wymianę Xięcia Terceiry za Bomfima i innych jeńców, pod Torres Vedras do niewoli rządu zabranych.

TURCYA.

Konstantynopol 24 lutego

W tutejszym gabinecie zaszły wielkie zmiany. Nafiz-Basza uwolniony został od obowiązku Ministra skarbu, a w jego miejscu mianowany Ministrem Sarim-Efendi, radca Wielkiego Wezyra. Posadę radcy Wezyra otrzymał Ethem-Bej, dotychczasowy radca Seraskiera. Radcą tegoż został podsekretarz stanu Mumas-Efendi, a nakoniec podsekretarzem Fuat-Efendi, tłumacz Porty. Wszyscy ci urzędnicy bawili czas niejaki w Europie i obeznani są mniiej więcej z jej cywilizacją.

— Nieporozumienia z Grecją nie zostały jeszcze załatwione. Porta po długich naradach postanowiła, że Sultan na list Króla Greckiego grzecznie odpisze i zapewni go o wzajemnych stosunkach przyjaźni; domagać się jednakże będzie, ażeby Król Otto Pana Mussurus niejako przeprosił, i przy tém żądaniu obstawać zamierza. Depesza ta przed czterema dniami wystaną została do Aten.

— Porta także ma zamiar skutecznie wystąpić przeciw Bejowi Tunetańskiemu; atoli P. Wellesley miał otrzymać polecenie z Londynu, odwieść ją od tego kroku.

Z okoliczności Świąt Zmartwychwstania Pańskiego, następny Numer Kuryera wyjdzie dopiero w przyszły Piątek, to jest 28-go Marca.